

## **Sammanfattande utlåtande angående utbildning på grundnivå och avancerad nivå i historia vid Historiska institutionen, Uppsala universitet**

### **Externa bedömare:**

Izabela Dahl, docent, universitetslektor i historia, Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, Örebro universitet

Ann-Catrin Östman, docent i agrarhistoria, äldre universitetslektor i historia, Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi, Åbo Akademi

### **Intern bedömare:**

Stina Fallberg Sundmark, docent, universitetslektor i kyrko- och missionsstudier, Teologiska institutionen, Uppsala universitet

### **Studentrepresentant:**

David Wennerholm, masterstudent vid institutet för Rysslands- och Eurasienstudier, Uppsala universitet

Bedömarpanelen har enligt Historisk-filosofiska fakultetens rekommendationer utarbetat ett utlåtande utifrån inlämnat skriftligt underlag och platsbesök vid Historiska institutionen, Uppsala universitet. Under platsbesöken förde panelen samtal med lärare, studenter, institutionsledning och administratörer. Panelens sammantagna iakttagelser angående utbildning på grundnivå och avancerad nivå i historia är följande:

## **ÖVERGRIPANDE ASPEKTER**

Vid bedömningen har panelen lagt fokus på utbildningarnas styrkor, svagheter och utvecklingspotential, och kan sammantaget konstatera att utbildningarna på både grundläggande och avancerad nivå håller en hög kvalitet. I utvärderingen ger bedömarpanelen flera förslag på utvecklingsområden i samband med de bedömda specifika aspekterna med de förändrade ekonomiska förutsättningarna i åtanke. Panelens skriftliga utlåtande följer de specifika aspekter som framgår av fakultetens modell för utbildningsutvärderingar och som utgår från Högskoleförordningen.

Till utbildningens starka sidor hör en mångfasetterad vetenskaplig utformning av både utbildningen på grundläggande och avancerad nivå i sin helhet och i utbildningens olika kurser och moment. På ett genomgripande sätt genomsyras utbildningen av vetenskapliga angrepps- och förhållningssätt. Dessa presenteras och övas inom kurser på grundläggande nivå med början på kursen Historia A, och byggs sedan upp genom en progression. De färdigheter som de vetenskapligt grundade studierna ger kunde presenteras och beskrivas tydligare. I utbildningen ingår alltför få inslag som visar hur dessa kunskaper och färdigheter kan användas inom arbetslivet. Det gäller alla delar av utbildningen, men i synnerhet Masterprogram i tidigmodern tid och Masterprogram i modern historia.

Gediget och genomtänkt svarar utbildningarna mot de krav på kunskap om och förståelse för områdets vetenskapliga grund som ställs i Högskoleförordningen. I utbildningarna på grundläggande och avancerad nivå finns en tydlig progression som möjliggör för studenterna att utveckla förmågor och färdigheter till självständigt problemformulerande samt en förmåga att

självständigt förhålla sig till och tillämpa olika metoder och teoretiska perspektiv. I Högskoleförordningen ingår även mål gällande studenternas förhållningssätt och värderingsförmåga. I mindre omfattning ger institutionens självvärdering och de förda diskussionerna bedömarpanelen inblick i hur dessa mål nås. Detsamma gäller de mål i Högskoleförordningen som adresserar dels förmåga att resonera om etiska och samhällseliga aspekter, dels som visar insikt om och ansvar för kunskapens roll i samhället.

## **SPECIFIKA ASPEKTER**

### **Innehåll och form samt vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet**

Av det inlämnade skriftliga underlaget för bedömning av utbildningen på grundläggande och avancerad nivå framgår tydligt att både undervisningsinnehåll och form vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket är centralt för hög utbildningskvalitet. Ett mer genomgripande utvecklingsarbete har av allt att döma genomförts avseende Historia A och Historia C, vilket även kommer påverka Masterprogram i tidigmodern tid och Masterprogram i modern historia. Det förblir dock oklart hur motsvarande utvecklingsarbete för Historia B genomförs i praktiken samt hur kvalitetsarbetet genomförs med tanke på utbildningen i historia som helhet.

### **Studenters lärande i centrum - arbetsformer och examination**

Till utbildningens starka sida hör kombinationen av arbetsformer och den progression som kommer till uttryck i uppläggningsen av studierna. Genomgående baseras utbildningen på mångsidiga metoder – genom föreläsningar, seminarier, övningar, workshops och arkivbesök. På Historia A, som har ett mycket fungerande upplägg, ingår metoder som lägger grund för färdigheter att läsa olika slag av akademisk text. Studenterna övas här på olika sätt att läsa översiktstexter som utgår från skiftande teoretiska perspektiv och som ger förståelse för övergripande skeenden och processer. De lästa texterna utgörs till stor del av översiktligt hållna texter och med detta ges en nödvändig förståelse för förändring, brytpunkter och delvis även komparativa perspektiv.

Med hjälp av väl valda övningsuppgifter ges kunskap om historieämnets centrala metoder. Dessa uppgifter är aktiverande och inbegriper även arbete med källmaterial. Dessutom ingår även övningar i att skriva akademisk text, och redan på Historia A övas muntliga färdigheter och förmåga till argumentation på ett relativt omfattande sätt. Skriftliga färdigheter övas främst genom så kallade PM, utformade som övningar, och hemtentamen. Studenterna ges överlag tydliga och välavvägda anvisningar.

På Historia A ingår även didaktiska element som bygger både på individuella och gruppinsatser i så kallade basgrupper. Medan det förstnämnda lägger grund för självständighet, övar det senare upp förmåga till samarbete. Syftet med dessa former behöver förankras tydligare i ett sammanhållet pedagogiskt upplägg som kommuniceras till studenterna.

Historia B som den nu är utformad ger en nödvändig grund för arbete på Historia C. Den ger viktiga tematiska kunskaper och färdigheter även för studenter som inte går vidare med sina studier i historia. Både i underlag och samtal uttrycktes det att Historia B i sin helhet kommer att omarbetas. I det nuvarande upplägget utgörs kärnan (vid sidan av två väl valda tematiska kurser) av en förhållandevis omfattande uppsats och till grund för denna ingår olika delmoment där olika centrala praktiker inom historisk forskning uppövas. Panelen anser att en B-uppsats som utgör

den första empiriska studien med avstamp i källmaterialet är en viktig byggsten i studentens historievetenskapliga utveckling.

Även Historia C är uppbyggd på ett ambitiöst och fungerande sätt. I momenten på denna nivå är arbetsformerna utformade så att de i ännu större omfattning liknas vid olika delar av ett forskningsarbete. Med det valda upplägget tränas självständighet och lärarnas roll blir i flera av momenten att fungera som handledare och ett stöd i bakgrunden. På denna nivå utgör workshop-dagar och powerpoint-presentationer en central del av undervisningen. Det här framstår som ett didaktiskt sätt lyckat val, men det förblir oklart om undervisnings- och examinationsformerna på Historia C är tillräckligt mångsidiga och om de svarar mot olika slag av lärstilar.

I Masterprogram i tidigmodern tid och Masterprogram i modern historia är upplägget forskningsnära och utbildningen lägger därför grund för fortsatta doktorandstudier. I studierna på denna nivå läggs ett stort ansvar på studenterna, både enskilt och i grupp. Lärarnas stödjande och handledande roller förefaller genomtänkta, men behöver givetvis också återkommande evalueras.

Målen för samtliga kurser och program gällande kunskap och förmåga examineras i enlighet med den progression som ligger till grund för utbildningen. På den grundläggande nivån examineras på didaktiskt valda sätt kunskap om övergripande förlopp och skeenden samt förmåga till problemformulering och tillämpning av metod och teori. Skriftliga PM-uppgifter och hemtentamen utgör de centrala examinationsformerna. I examination beaktas således förmåga till självständigt arbete och färdigheter vad gäller skriftlig kommunikation. Något oklart förblir huruvida muntliga färdigheter och förmåga att samarbeta examineras. Dessutom kunde värderingsförmåga och förhållningssätt beaktas på ett mera explicit sätt i de olika examinationsformerna.

I självvärderingen för grundläggande nivå noteras det att ämneslärarprogrammet har betydligt fler lärandemål än en vanlig kandidatexamen. Den didaktiska strimman byggs upp på Historia A genom tre träffar, på Historia B genom en tematisk inriktning mot historiedidaktik och historiebruk och på Historia C genom examensarbete med ett ämnesdidaktiskt tema. Bedömarpanelen menar att det är svårt att bedöma hur en uppföljning av utvecklingsarbetet inom ämneslärarutbildningen ser ut.

Den senaste minskningen av lärarledd undervisning på Historia B uppgår till drygt 25 %, vilket leder institutionen till att satsa på en bättre förankring av aktiverande undervisningsformer. Förslaget att omorganisera arbetet till följd av de nya ekonomiska ramarna ter sig vara naturligt och oundvikligt. Det presenteras en ambitiös plan att lägga upp metoddelen inom B-uppsatsen som en mera självgående delkurs där studenter besöker något av flera arkiv i staden, väljer källmaterial för sin uppsats och arbetar mot en inlämning där de redogör för ett angreppssätt att tillämpa i forskningsprocessen. Ett sådant upplägg kräver bestående och fungerande samarbete med stadens arkiv, vilket bidrar till att ambitionsnivån att samordna arbete inom kursen ändå kommer ställa krav på att avsätta resurser. Att få välja ämnen för B-uppsatser själv är samtidigt ett viktigt steg för studenter där de får träna sin självständighet. En progression mot denna självständighet bör dock tydligt styras upp av en lärare i samarbete med arkivarier. Vidare är en kombination av grupphandledning och individuell handledning ett beprövat arbetssätt på andra universitet med positiva resultat som stödjer genomströmning. Med avstamp i de genomförda

samtalen vid platsbesöket är det viktigt att påpeka att trots de potentiella didaktiska fördelar som kan resultera i ovan beskrivna förändringar på B- och C-kursen, kräver det förändrade arbetssättet ett intensivt utvecklingsarbete där alla berörda lärare är involverade i pågående samtal, inte minst med tanke på att det nya upplägget betyder en omvälvande förändring i det nuvarande arbetssättet för lärargruppen.

Om studenterna någon gång under utbildningen eller i kursen kan avlägga tematiska litteraturkurser som främst baseras på självstudier (enskilt eller i grupp) kan självständighet i lärandeprocessen stärkas ytterligare. Därför kunde sådana litteraturkurser vara en del av progressionen.

För att kunna iaktta studenters synpunkter om olika arbetsformer och examinationer med studenters lärande i centrum bör studentrepresentanter med fördel bjudas in i det planerade pedagogiska utvecklingsarbetet kring upplägg och innehåll för Historia B.

### **Kvalitetsarbetet vid Historiska institutionen - kontinuerlig uppföljning av utbildningen**

Kvalitetsarbetet vid Historiska institutionen bedrivs löpande genom kursvärderingar, framför allt skriftligen i slutet av en kurs eller ett moment, men ibland också formativt under pågående kurs eller moment. Lärare och studierektorer är medvetna om behovet av att skapa rutiner och strategier för att öka den ofta låga svarsfrekvensen. Panelen föreslår att kursvärderingar genomförs på papper eller genom att fylla i en KURT-enkät på dator eller i mobil i samband med undervisning i lärosalen. KURT-enkäter underlättar kurs- eller momentansvarigas sammanställning när en kurs har många studenter. Panelen fick inget klart intryck av om och i vilka sammanhang kursrapporter diskuteras bland lärarna. Det finns däremot rutiner för att återkoppla resultaten av en kursvärdering genom att skicka ut kursrapporten till de studenter som har fyllt i och dessa rutiner verkar oftast följas av lärarna. Panelen rekommenderar att institutionen genom studierektorerna tar ett helhetsgrepp på kursvärderingsprocessen och dess olika steg av genomförande, kursansvarigs kursrapport, diskussion i lärarkollegiet samt återkoppling till studenter på innevarande och kommande kurstillfälle. I samtal med ledningen konstaterades att det hittills inte har genomförts några programvärderingar. Panelen rekommenderar att institutionen utarbetar rutiner för att kontinuerligt genomföra sådana för att på så sätt skapa sig en större bild av vilket kvalitetsarbete som krävs för ett program som helhet.

Panelen har sökt skapa sig en överblick över hur institutionens organisation främjar kvalitetsarbetet inom sina kurser och utbildningsprogram, och menar att ett tydliggörande av organisationen skulle främja detta arbete. På Historia A förekommer formella rutiner kring överlämningsmöten mellan lärarna på de olika momenten. Vid dessa möten sker information och trädning av upplägg. Däremot utgör mötena inte arenor för kvalitetsutveckling för olika moment eller för kursen som helhet. På Historia B och Historia C förekommer lärarmöten inom respektive moment. På såväl Historia A, Historia B och Historia C saknas ett övergripande kollegium som involverar samtliga undervisande lärare på kurserna som helhet, till exempel ett A-kurskollegium. I samtal med studierektorerna framkom önskemål om att införa sådana kurskollegier. Det är även panelens åsikt att det skulle underlätta för såväl studierektorn för grundnivå som inblandade lärare att genom dessa kollegier tillsammans skapa en större kontinuitet och överblick över kursernas upplägg, innehåll och färdighetsträning som helhet och lättare kunna säkerställa progressionen och utbildningens kvalitet.

Historieprogrammet har ett programråd där en lärare är representerad från Historiska institutionen. På avancerad nivå finns ett mastermöte bestående av studierektor på avancerad nivå och programansvariga för institutionens tre masterprogram. Därtill håller studierektorerna i ett lärarmöte för samtliga lärare en halvdag per termin. Lärarmötet har framför allt karaktären av informationstillfälle och kan någon gång ibland även innehålla pedagogiska diskussioner. Panelen rekommenderar att detta lärarmöte fortsätter med regelbundenhet, men att det på ett tydligare sätt i fortsättningen fungerar som ett forum för kollegiala pedagogiska diskussioner i syfte att utveckla utbildningen ytterligare.

Eftersom de ekonomiska förlusterna uppstår i samband med utbildningen på C-nivå och på avancerad nivå ser institutionen en anledning till att se över undervisningens upplägg på alla nivåer och identifiera områden där besparingar kan ske med en samtidig pedagogisk vinst i åtanke.

Förslaget om minskat antal lektorstimmar på uppsatskurser avspeglar situationen inom universitetsvärlden. Detta är oroväckande eftersom pedagogiken inom utbildningen inte bör påverkas negativt av ekonomiska nedskärningar. Även om det finns klara didaktiska fördelar med utökat samarbete med arkiven under Historia B, bör extra lektorstimmar för kommunikation och samordning avsättas för en sådan typ av undervisning som i en större utsträckning baseras på verksamhet med tredje partner. Annars riskerar lärarens administrativa plikter växa och i värsta fall påverka lärarens egen utvecklingstid, vilket i sin tur skulle ha negativa konsekvenser för det pedagogiska arbetssättet.

Panelen påpekar att välfungerande kollegial kommunikation och övergripande samsyn inom lärargruppen kring pågående kursutvecklingsarbete och planerade förändringar inom utbildningen i historia, är nödvändiga förutsättningar för en god arbetsmiljö, en lyckad introduktion av nya didaktiska arbetssätt och en entydig kommunikation kring utbildningen gentemot studenterna.

### **Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens**

Samtlig personal med läraranställning har högskolepedagogisk utbildning, men det framgår inte av underlagen hur många som har sådan utbildning utöver de grundläggande krav som föreligger för att få undervisa på högskolenivå och i vilken omfattning. Institutionen hade 2018 en fortbildning för de egna lärarna i historiedidaktik, vilket uppges ha stärkt handledarkompetensen. En relativt stor andel av lärarna har därtill gymnasielärarkompetens.

Panelen har inte uppfattat att det förekommer något sammanhang där samtal förs med lärarna enskilt om deras olika behov av ytterligare högskolepedagogisk kompetens och vilka kurser de skulle kunna gå, dels för att främja utbildningskvaliteten vid institutionen, dels för att öka enskilda lärares pedagogiska meritering. Bedömarpanelen menar att till exempel prefektens medarbetarsamtal eller enskilda pedagogiska utvecklingssamtal anordnade av studierektorerna skulle kunna utgöra viktiga sammanhang för uppmuntran till universitetspedagogisk fortbildning. Panelen skulle även gärna se att det etablerades former för såväl strukturerade som friare samtal om pedagogiska och didaktiska frågor lärarkollegor emellan.

### **Internationalisering, internationella perspektiv och hållbarhetsperspektiv**

Internationalisering av utbildningen i bredare mening utgör ett stort arbetsområde som går långt utanför de ovan beskrivna undervisningsformerna och som kan utgöra ett intressant utvecklingsområde i utbildningssammanhang. Med tanke på institutionens ansträngda ekonomi verkar aktiviteter som genererar externa anslag vara särskilt intressanta. Samarbeten inom ERASMUS+ och mobilitet i utbildningssyfte bland lärarna och i samband med studentutbyten med internationella samarbetspartners har inte adresserats tillräckligt under bedömningsprocessen. Det är viktigt att påpeka att institutionens prestation i samband med lärar- och studentmobilitet kan vara svår att bedöma, inte minst på grund av att pandemin har bidragit till att europeisk mobilitet har i stort avstannat och det kan därför finnas utmaningar i den fortsatta organisationen. En ny form av internationalisering inom utbildningen är Blended Intensiv Programs in Higher Education som liksom ERASMUS+ stödjer rörlighet för studerande och personal inom högre utbildning, men som bygger på en blandning av undervisning i hybridform och fysisk form och kan tillämpas inom bestående kursutbud.

För bedömarpanelen har det dock förblivit oklart i vilken omfattning man inom utbildningen uppmanar de egna studenterna till utbytesstudier vid andra universitet utomlands och i vilken omfattning detta genomförs.

Den generella självvärderingen omfattar inte kurser för utbytesstudenter, men den fördjupade självvärderingen nämner att det finns sex kurser om 7,5 hp för utbytesstudenter och även att dessa kurser, liksom andra inom historieutbildningen, kommer skäras ned ekonomiskt avseende lektorsledda timmar. De internationella kurserna handlar om tematiskt återkommande upplägg. För att möjliggöra för enskilda lärare att bidra med sin forskning in i undervisningen rekommenderar panelen en större flexibilitet i kursinnehållet. Sådan forskningsnära undervisning skulle attrahera studenter till den högkvalitativa forskning som bedrivs på institutionen.

En snäv syn på internationalisering av utbildningen omfattar ofta kurser som ges på engelska och kurser som ges till målgruppen internationella studenter. Utifrån denna beskrivning är Historiska institutionens internationalisering av utbildning en tydlig styrka både i samband med utbildningen på grundläggande och avancerad nivå.

Förekomsten av engelskspråkig litteratur i samtliga kurser leder inte sällan till kritik från studenter. Panelen ser vikten av engelskspråkig litteratur och skulle se en klarare uttryckt progressionstanke vid val av texter.

### **Jämställdhetsperspektiv**

Självvärderingarna behandlar jämställdhetsperspektiv som relaterat till olika aspekter av kön, så som andelen kvinnor och män bland studenter, lärare och författare till kurslitteratur, men också i relation till undervisningsinnehållet. Även studenter framhåller att det förekommer jämställdhetsperspektiv rörande genus i undervisningsinnehållet på såväl grundnivå som avancerad nivå.

Panelen noterar att självvärderingarna ensidigt tolkar jämlikhetsperspektiv som relaterat till olika aspekter av kön, medan detta även relaterar till exempelvis etnicitet, socioekonomiska grupper, ålder och funktionsförmåga. Det framgår av kursplaner och självvärderingar att undervisningen i praktiken innehållsmässigt behandlar och relaterar till flera aspekter av jämställdhetsperspektiv, till exempel i form av frågor som rör klass, religion och postkoloniala perspektiv. I samtal med

lärarna framkommer att de förutom ett genusperspektiv även eftersträvar att inkludera mångkulturella perspektiv.

Enligt kartläggningen Studenter i historia (2020) samt självvärderingarna har andelen kvinnor och män bland studenterna blivit jämnare under de senaste åren, medan kvinnliga studenter har högre prestationsgrad. I samtal med studenter framkommer uppfattningen att manliga studenter däremot generellt sett har större självförtroende än kvinnliga studenter. Detta kommer till uttryck i lärosalen genom bland annat större talutrymme hos männen, något som studenterna menar att lärarna har uppmärksammat och arbetar med. Även enligt lärarna själva arbetar de aktivt med att få så många som möjligt att tala under ett seminarium i syfte att eftersträva såväl ett rättvist talutrymme som ökad undervisningskvalitet. Panelen skulle också gärna se ett fördjupat arbete med att främja studenter från studieovana hem och studenter som är utrikesfödda eller med föräldrar som är det och därmed arbeta med hur multikulturell kompetens hos såväl lärare som studenter kan fungera som en pedagogisk tillgång.

Könsfördelningen bland lärarna (professorer, lektorer och doktorander) är ojämn med fler män än kvinnor.

### **Studenters inflytande**

Studenternas inflytande över utbildningen vid Historiska institutionen tar sig formella uttryck genom möjligheten till såväl formativa som summativa kursvärderingar. Det förekommer också informella kanaler för studentpåverkan genom att studenter ofta uppfattar sig ha låga trösklar till att kontakta lärare med synpunkter utanför lärosalen. Studenter uttrycker det som att det är enkelt att framföra klagomål, men svårt att i realiteten påverka så att förändringar kommer till stånd. De informella vägarna gör det svårt att bedöma det faktiska studentinflytandet. Panelen uppfattar det som positivt att studenter kan framföra sina synpunkter på ett okomplicerat sätt, men ser samtidigt risken att såväl informationsflödet som studentinflytandet blir avhängigt en person-baserad och hierarkisk relation. Panelen skulle därför se en ökad studentrepresentation i fler organ/lärarkollegier för att tydligare formalisera arbetet med studentpåverkan i undervisningen. Intrycket förstärks genom att det saknas så viktiga sammanhang som studieråd/studentförening vid Historiska institutionen, vilket också är något som noteras av studenter som har erfarenhet från andra institutioner.

Studenterna kan i begränsad mån påverka utbildningen genom representation i Institutionsstyrelsen och i Arbetsgruppen för lika villkor och arbetsmiljö. Studentrepresentation förekommer också i mer utbildningsnära organ och sammanhang såsom programrådet för de tre master-utbildningarna där studierektorn för avancerad nivå återkommande samlar studenter för att samtala om utbildningens upplägg och innehåll. Detta ser panelen som något positivt som bör fortsätta. Panelen menar också att det för utvecklings- och kvalitetsarbetet inom utbildningen, vore högst önskvärt att inkludera studenter i de mer undervisningsnära organ som panelen föreslår ovan under benämningen A-, B- och C-kurskollegium samt i programrådet för Historikerprogrammet.

### **Studiemiljö**

Studiemiljön har av studenterna beskrivits positivt och internationella studenter lyfter fram en inkluderande studieatmosfär. Ett flertal studenter, däribland internationella, uppskattar den avslappnade och icke-hierarkiska relationen som råder mellan student och lärare. Exempelvis kan

studenterna utanför föreläsningar och seminarier lätt kontakta lärarna, vilka varit mycket villiga att hjälpa och besvara allehanda studierelaterade frågor. Studenter uttrycker sig uppskattande om flera lärares goda undervisningskompetens. Vidare är lärarnas engagemang en starkt bidragande faktor till trivseln bland studenterna. Dock riktas klagomål mot seminarierna på grundnivå. Detta gäller de fall då den lärarledda seminariediskussionen har uppfattats som exkluderande och dömande och studenterna upplevt att deras åsikter och synpunkter inte varit välkomna. Detta har i enstaka fall lett till att studenterna inte yttrat sig under seminarierna.

### **Individens och samhällets behov – anknytning till arbetsliv**

Med gedigen vetenskaplig grund svarar utbildningarna mot individens och samhällets behov av bildning och kunskap. Utbildningen i historia är i högsta grad samhällsrelevant. De olika delar av det vetenskapliga arbetet som tränas och stärks i utbildningarna är även relevanta för ett framtida yrkesliv. Det förekommer variation i form och innehåll för färdighetsträning och ofta en genomtänkt progression rörande bland annat akademiskt läsande, skrivande och muntlig framställning. Såväl lärare som studenter uttrycker dock önskemål om att syftet med olika former av färdighetsträning, värderingsförmåga och förhållningssätt – bland annat i relation till arbetslivet – bör kommuniceras tydligare till studenterna.

Studenter menar att informationen om utbildningens relevans och dess koppling till arbetsmarknaden är bristfällig. Trots historieutbildningarnas relevans och vikt för dagens samhälle, tycks inte studenterna ha en klar uppfattning om livet efter studierna. Här ser panelen ett behov av tydligare kommunikation mellan lärare och studenter. Det finns också en stor potential i att på ett medvetet sätt inventera var tidigare studenter hamnar i arbetslivet. Dessa alumner kan sedan användas i såväl undervisningen som i samband med institutionsspecifika karriärdagar.

Under bedömningsprocessen har sammanhanget mellan färdighetsträning, progression, ämneskunskaper och arbetsliv lyfts fram som relevant för utbildningen inom historieämnet i sin helhet. En integrering av aktiviteter med fokus på kopplingen mellan utbildningen och potentiella placeringar i arbetslivet inom utbildningen ingår i bredare diskussioner gällande historieämnets relevans och plats i samhället. Här finns en underbelyst potential att skapa möten och utbyten mellan vetenskapliga och utomvetenskapliga miljöer för att synliggöra den kompetens som studenter i historia bygger upp och som går långt utanför akademiska karriärvägar.

För ämneslärarutbildningen förefaller däremot en förbättring av kopplingen mellan utbildning och yrkesliv inte vara lika efterlyst, då utbildningens klara linje mot arbetslivet inte verkar väcka liknande frågor angående framtida profession. Panelen är dock av uppfattning att en tydligare integrering av aktiviteter inom utbildningen som lyfter historieämnets relevans i samhället kan stärka lärarstudenters identitet inom själva ämnet och utveckla deras allmänna kompetens som historielärare genom ämnesspecifika kunskaper och färdigheter som ämneslärarutbildning bidrar med.

I högre grad kunde element som bidrar till förståelse för kunskapens samhällsroller och för såväl bruk som missbruk av historia ingå i utbildningen. Inom det vetenskapliga området historia har studier om historiebruk fått ett allt större utrymme. Dessa kunde ges en något större tyngd inom utbildningarna. En liten del av kurserna är specifikt riktade till lärarstudenter. Dessa kurser kunde utvecklas och även erbjudas andra studenter. Just dessa kurser kan göra det möjligt att utveckla färdigheter och värderingssätt som är viktiga för både individ och samhälle. Detta skulle

svara mot högskoleförordningens krav på förhållningssätt. Detta bidrar också till ökad anställningsbarhet.

Viktigt för det svenska samhället är även färdigheter att använda det svenska språket. De studenter i de engelskspråkiga masterprogrammen som så önskar kunde erbjudas möjligheter att utveckla denna färdighet. Det här skulle stärka studenternas anställningsbarhet men också öka historieämnet synlighet samhälleligt, det senare de facto mera relevant än tidigare.

De förmågor till samarbete som studenterna kan bygga upp under utbildningen är centrala, inte minst med tanke på anställningsbarhet och samhällelig relevans. Dessa kunde betonas ytterligare i presentationen av utbildningarna.

### **Sammanfattning**

Utifrån den genomförda granskningen kan bedömarpanelen konstatera att sammantaget är utbildningen i historia vid Uppsala universitet såväl mångsidig som bred och djup och håller en hög kvalitet. Panelens intryck är att det finns en hög potential för att utveckla utbildningarna ytterligare och att den vetenskapliga kompetens och beprövade erfarenhet som finns inom lärarkollegiet med fördel kan användas för ett mer övergripande utvecklingsarbete. För att genomföra detta är det av högsta vikt att kvalitets- och utvecklingsarbetet ges fastare former för att de olika delarna ska kunna utvecklas på ett sätt som också stärker helheten. Ett sådant arbete skulle bibehålla och utveckla den höga kvaliteten som utbildningen har.

Bedömarpanelen vill *särskilt* rekommendera följande:

- tydligare kommunikation till studenterna om kunskaper och färdigheter i relation till arbetslivet och samhällsnytta
- kontinuerlig träning i studenters värderingsförmåga utifrån historiebruk och med tanke på historieämnets etiska aspekter
- systematiskt utvecklingsarbete inom samtliga kurser och program, inklusive ämneslärarutbildningen
- tydliga rutiner för kursvärderingsprocess och programutvärderingar
- klar organisation som främjar kvalitetsarbete
- etablering av tydliga former för kollegial kommunikation med syftet att främja övergripande samsyn under utvecklingsarbetet
- samordnat utvecklingsarbete som innefattar välfungerande kommunikation inom lärarkåren och säkerställer att lärarkollegiets sammantagna kompetens kommer till användning i så stor omfattning som möjligt
- klara ekonomiska ramar för planering av nya undervisningsupplägg
- förstärkt studentdeltagande i utvecklingsarbetet samt ökad studentrepresentation i undervisningsnära organ
- medvetna pedagogiska vägval för att främja studenter från studieovana hem och studenter som har utrikesbakgrund